

LAKIALOITE 5/2000 vp

Laki tuloverolain 31 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Työelämämme kehitys on johtanut ns. pätkätyö-yhteiskuntaan. Valtaosa uusista työsuhteista on määräaikaaisia. Tähän kehityssuuntaan kuuluu myös se, että ihmisiltä odotetaan yhä laajempaa liikkuvuutta. Työpaikka ei välttämättä ole heti asuinpaikan välittömässä läheisyydessä. Joissakin tapauksissa jopa kakkosasunnon hankkiminen toiselta paikkakunnalta on välttämätöntä. Matkoista ja toisen asunnon ylläpidosta syntyy kustannuksia. Matkakustannusten osalta menneiden vuosien veroratkaisuissa onkin näitä matkakustannusten verovähennysten enimmäisrajoja nostettu. Sen sijaan nykyiset verolakimme ja niistä koskeva oikeuskäytäntö eivät hyväksy kakkosasunnon vuokratkustannuksia tulonhankkimisesta johtuneiksi menoiksi, vaikka asumiskulut olisivatkin pelkästään tulonhankkimiskustannuksia.

Verotuksessa tulonhankkimisesta ja säilyttämisestä aiheutuneet menot ovat vähennyskelpoisia. Sitä vastoin elantomenot ovat vähennyskeltottomia. Tyypillisesti elantomenoina on pidetty asumisesta johtuvia menoja. Siten yleensä toisella paikkakunnalla olevasta asunnosta aiheutuvia menoja ei ole saanut vähentää verotuksessa.

Oikeuskäytännössä on eräissä tilanteissa katsottu, että vieraalla paikkakunnalla olevasta asunnosta aiheutuneet menot ovat tulonhankkimisesta aiheutuneita menoja. Näin on katsottu KHO:n päätöksessä 1982 T 5531. Tapauksessa verovelvollisella oli vakituinen työpaikka toisella paikkakunnalla, jossa oli myös hänen perheensä vakituinen koti. Hänet oli määrätty toiselle paikkakunnalle hoitamaan viransijaisuutta määräajaksi. Näissä oloissa verovelvollinen sai vä-

hentää viransijaisuuspaikkakunnalla sijaitsevan asunnosta aiheutuneet vuokramenot. Muutoin oikeuskäytännössäkin on katsottu, että toisella paikkakunnalla olevasta asunnosta aiheutuneet menot ovat vähennyskeltottomia elantomenoja.

Verotuksessa on tärkeää säilyttää se periaate, että elantomenoja ei vähennetä verotuksessa. Työn perässä toiselta paikalta hankittu kakkosasunto on kuitenkin luonteeltaan tulonhankkimisesta aiheutuva kustannus eikä elantomeno. Lakialoitteessa ei kuitenkaan ole kyse mistään automaattisesta vähennysoikeudesta, vaan verovähennysoikeuden myöntäminen ehdotetaan sidottavaksi siihen, ettei päivittäistä matkustamista koti- ja työskentelypaikkakunnan välillä voida pitää kohtuullisena. Kohtuullisuutta harkittaessa otettaisiin huomioon paikkakuntien välinen etäisyys, matkustamismahdollisuudet, työajat ja muut asiaan vaikuttavat seikat. Aloitteessa verovähennyksen enimmäismäärä on myös rajattu enimmilläänkin 1 500 markkaan kuukaudessa, eli vuositasolla enimmillään 18 000 markkaan. Tästä syystä vähennys ei myöskään fiskaalisesti muodosta kohtuutonta rasitusta valtiolle.

Jotta työelämän vaatimuksiin voitaisiin vastata ja työn vastaanottaminen olisi aina kannattavaa, tulee verolakiemme ottaa huomioon myös muuttunut tilanne. Osaltaan tähän vaikuttavat myös toteutetut ns. työssäkäyntialueen laajennukset. Kysymys on myös maamme sisäisestä väestöpolitiikasta ja osin myös inhimillisestä näkökulmasta: hyväksymällä kakkosasunnosta aiheutuvat kustannukset tulonhankkimiskustannuksiksi yhteiskunta osoittaa arvostavansa sitä,

että perheet voivat asua juurillaan ja tarvittaessa "leipä" voidaan käydä hankkimassa kauempaa-kin. Tällöin ei myöskään synny tarvetta rakentaa maamme yhteiskunnallista infraa kahteen kertaan.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

tuloverolain 31 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 31 §:n 1 momenttiin uusi 8 kohta seuraavasti:

31 §

Luonnollisia vähennyksiä koskevat erityiset säännökset

Tulonhankkimisesta johtuneita menoja ovat muun ohessa:

8) muulla kuin varsinaisella kotipaikallaan työskentelevän henkilön työskentelypaikkakunnalta hankkimasta asunnosta aiheutuvat kustannukset aina 18 000 markkaan asti vuodessa, jos

matkustamista työskentely- ja kotipaikkakunnan välillä olisi pidettävä kohtuuttomana ottaen huomioon paikkakuntien välinen etäisyys, matkustamismahdollisuudet, työajat ja muut asiaan vaikuttavat seikat.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 2000.

Helsingissä 10 päivänä helmikuuta 2000

Esa Lahtela /sd
Marjatta Stenius-Kaukonen /vas
Mari Kiviniemi /kesk

Kari Uotila /vas
Tapio Karjalainen /sd
Pirkko Peltomo /sd